

Prometna infrastruktura – železnice (GJI – gospodarska javna infrastruktura)

Za namen zaščite proge (tirnic) pred poškodbami in zaradi preprečitve vplivov drugih neposrednih prostorskih ureditev, je raba prostora omejena posebej za **progovni pas** in **varovalni progovni pas**.

Progovni pas je prostor med osema skrajnih tirov proge, razširjen na vsako stran od osi tirov za 6 m v naselju oziroma 8 m zunaj naselja ([Zakonu o varnosti v železniškem prometu](#)). Opredelitev je tudi v višino in pod tirnice, vendar jih nismo posebej obravnavali.

Varovalni progovni pas je 100 m širok zemljiški pas, ki poteka od meje progovnega pasu na obeh straneh proge ([Zakonu o varnosti v železniškem prometu](#)).

Progovni pas - prepovedi

V progovnem pasu se smejo opravljati le dela in graditi le objekti, napeljave in naprave, ki so potrebni za delovanje in vzdrževanje železniškega sistema (25. člen, [Zakon o varnosti v železniškem prometu](#)). Gradnja trajnih rastlinjakov (zahtevni objekt) in geotermalnih vrtin ni dovoljena.

Progovni pas - pogojno dovoljeno

V progovnem pasu se smejo ob predhodni pridobitvi projektnih pogojev in s soglasjem upravljavca v progovnem pasu izjemoma graditi drugi objekti in naprave, povezani s prevozom potnikov, nakladanjem ali razkladanjem blaga, v skladu s tem zakonom napeljevati cevovodi, energetske in komunikacijske vodi, graditi javne ali nekatégorizirane ceste, kolesarske poti, servisne prometne površine ter dostopne servisne poti oziroma ceste do železniške proge oziroma do elementov zaradi vzdrževanja proge (v nadaljnjem besedilu: cesta), pod pogojem, da se prosti profil ceste in svetli profil proge ne dotikata ter je med njima mogoče postaviti naprave, ki so nujne za varen železniški in cestni promet. Pred pridobitvijo projektnih pogojev in soglasja upravljavca morata investitor in upravljavec ceste pridobiti poročilo o preveritvi varnosti prometa. Poročilo pripravi presojevalec varnosti cest v skladu s predpisom, ki ureja preverjanje varnosti cestne infrastrukture in usposabljanje presojevalcev varnosti cest. Poročilo investitor z vlogo za pridobitev projektnih pogojev in soglasja pošlje upravljavcu. Če presojevalec predpiše potrebne varnostne ukrepe, jih morata upravljavec in investitor vključiti v svoje projektne pogoje. Pogoje predpiše minister (25. člen, [Zakon o varnosti v železniškem prometu](#)).

Varovalni progovni pas - pogojno dovoljeno

V varovalnem progovnem pasu se smejo na podlagi predhodnega mnenja upravljavca graditi objekti ter postavljati napeljave in naprave ali saditi drevje le ob določenih pogojih in na določeni oddaljenosti od proge, odvisno od njihove vrste in namena, ob ukrepih, ki zagotavljajo varnost ljudi in prometa. Pogoje predpiše minister (25. člen, [Zakon o varnosti v železniškem prometu](#)).

V varovalnem progovnem pasu se ne smejo opravljati dela, ki bi lahko poškodovala progo ali zmanjšala stabilnost terena (npr. drsenje terena ali usadi, hidrografske spremembe) ali kakorkoli drugače ogrožala ali ovirala železniški promet. Prav tako se v varovalnem progovnem pasu ne smejo postavljati kakršne koli naprave ali objekti, ki z barvo, obliko, svetlobo ali kako drugače ovirajo vidljivost signalov ali lahko glede pomena signalov spravijo v zмотo OVKN (osebje ali oseba, ki opravlja varnostno kritične naloge) (25. člen, [Zakon o varnosti v železniškem prometu](#)).

Izjeme v varovalnem progovnem pasu - Kadar je zaradi posebno težkih terenskih razmer ali drugih posebej utemeljenih razlogov gradnja objektov ali postavljanje naprav na predpisani oddaljenosti od proge tehnično težavna in ekonomsko neupravičena, se ti objekti in naprave izjemoma lahko gradijo oziroma postavljajo v varovalnem progovnem pasu na razdalji, manjši od predpisane, če se izvedejo potrebni ukrepi, s katerimi se zagotovi enaka stopnja varnosti železniškega prometa, kot jo zagotavlja gradnja oziroma postavljanje objektov ali naprav na predpisani oddaljenosti od proge. Odstopanje od predpisanih pogojev mora biti posebej utemeljeno in zanj pridobljeno mnenje upravljavca ali upravljavca industrijskega tira (25. člen, [Zakon o varnosti v železniškem prometu](#)).

Dolžnost ukrepanja v varovalnem progovnem pasu (27. člen, [Zakonu o varnosti v železniškem prometu](#)):

- Upravljavec mora v območju varovalnega progovnega pasu predvideti mesta, kjer lahko pride do oviranja ali ogrožanja varnega železniškega prometa (npr. usadi, hudourniki, zameti, močni vetrovi, poplave in druge nesreče), in v SVU (sistem varnega upravljanja) določiti ukrepe za preprečitev in odpravo nevarnosti za varen železniški promet.
- Lastniki sosednjih zemljišč ob železniški progi morajo dopustiti prost odtok vode in odlaganje snega na njihovo zemljišče, če jim s tem ni povzročena škoda. Lastniki zemljišč v varovalnem progovnem pasu morajo ob povrnitvi škode, dopustiti dostop do železniške proge in objektov zaradi njihovega vzdrževanja in izvedbo ukrepov za zavarovanje prometa ali zmanjšanje škodljivih vplivov na progo, če teh ni mogoče izvesti na zemljišču, ki je del javne železniške infrastrukture.
- Upravljavec ima v primerih iz prve in druge alineje pravico, da brez posebnega dovoljenja ali drugega akta postavlja in vzdržuje začasne varovalne naprave in odlaga material in druga sredstva v varovalnem progovnem pasu na zemljišče v

lasti pravnih ali fizičnih oseb, če je to potrebno za zagotovitev varnega železniškega prometa ali za njegovo vzpostavitev.

- Ko prenehajo razlogi iz prve in druge alineje, mora upravljavec z zemljišča iz prejšnjega odstavka odstranitičasne varovalne naprave, material in druga sredstva ter vzpostaviti prejšnje stanje in plačati odškodnino za uporabo zemljišča v skladu s predpisi.